

KAMERAKYNÄN PEDAGOGIIKKA KORKEASAAREEN

Vinkkejä opettajalle ja varhaiskasvattajalle

Kamerakynätyöskentelystä lyhyesti

Kamerakynätyöskentelyssä käytetään videokuvaamista oppimisen apuna helpolla ja hausalla tavalla. Kuvaamalla ei tehdä niinkään elokuvateoksia vaan täsmällisiä pedagogisia kuvaustehtäviä, jotka suuntaavat oppilaiden ajattelua, toimintaa ja vuorovaikutusta. Yksinkertainen tehtävä vie aikaa vain muutamia minutteja, eikä aikaa vievää editointia tarvita välttämättä ollenkaan. Video voidaan katsoa suoraan mobiililaitteen ruudulta parin kanssa tai pienissä ryhmissä, heijastaa videotykillä luokan seinälle tai jakaa ryhmän kesken netissä. Tarkasteltavaan otokseen kohdistuva katselutehtävä jatkaa aiheen käsittelyä.

Tavoitteellinen kuvaaminen auttaa oppilaita ajattelun jäsentämisessä, tarkkaavaisuuden suuntaamisessa ja toiminnanohjauksessa. Kuvaamis- ja katselutilanteen ympärille syntyy luontevaa ja oppimisen kannalta hedelmällistä vuorovaikutusta. Samalla ajattelun taidot, monilukutaito sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen kehittyvät. Representoidessaan omaa ajatteluaan lapset oppivat kuvallisen ajattelun ja ilmaisun taitoja.

Korkeasaaren kamerakynätehtävissä kameraa käytetään tarkoituksesta riippuen sekä video- että valokuvaamiseen. Valokuvat sopivat hyvin yksittäisten havaintojen todentamiseen ja kuvasarjojen keräämiseen. Kuvia on helpompi käsitellä jälkikäteen, liittää dokumentteihin ja tulostaa. Varsinkin pienten lasten kanssa on hyvä aloittaa valokuvaustehtävistä, koska siinä välineen ja kuvallisen ajattelun hallinta on helpompaa.

Videokuvaaminen mahdollistaa ajassa tapahtuvan toiminnan seuraamisen ja tallentamisen. Otoksiin voidaan suoraan liittää puhuttua tietoa. Onnistunut kuvaaminen edellyttää oppilailta neuvottelua ja pysähtymistä kohteen äärelle. Videokuvaaminen tuottaakin usein keskittyneempää työskentelyä ja aktiivisempaa vuorovaikutusta. Video-otoksista voidaan luontevasti rakentaa suurempia kokonaisuuksia leikkaamalla, jos se palvelee opetuksen tarpeita. Työskentelyn vaativuutta ja ajankäyttöä onkin helppo lisätä portaittain tarpeen mukaan.

Oppilaille on tärkeää antaa täsmälliset rajat: kysymys tai ongelma, johon video vastaa, videon maksimikesto ja työskentelyyn käytettävä aika. Usein lyhyt kesto tuottaa enemmän ajattelua.

Kamerakynän pedagogiikan teoriaan ja mahdollisuuksiin voit tutustua tarkemmin osoitteessa kamerakyna.fi ja kaikkikuvaa.fi/edu/.

Katselutehtävät

Kamerakynätyöskentelyssä myös kuvatun otoksen katsominen on tärkeä työvaihe. Katselutehtävä ohjaa katsomaan ja käsittelemään kuvattua materiaalia yhdessä: Mitä kuvaaja oli havainnut? Mitä hän tarkoittaa? Mitä tietoa videosta löytyy?

Tehtävä suuntaa tarkkaavaisuuden, ajattelun ja keskustelun oppimisen kannalta olennaisten asioiden äärelle ja muodostaa uuden hedelmällisen oppimistilanteen.

Samalla oppilaat saavat vertaisiltaan suoraan ja epäsuoraa palautetta työskentelystään. Miten ajatukseni välittyi? Miten toiset reagoivat siihen, mitä heille näytin?

Katselutilanne voidaan järjestää monella tavalla osaksi luokan tuttuja työskentelyrutiineja. Se tuottaa hyviä tilaisuuksia myös uusille yhteistoiminnallisille työmuodoille. Seuraavassa viisi erilaista vaihtoehtoa:

A) Katsominen parin kanssa. Jos jokaisella on otos omalla laitteellaan, voidaan jakautua pareihin, joissa videot näytetään vuorotellen. Katsojan tehtävänä on esimerkiksi tulkita: Onko kuvassa hauskin, kaunein, omituisin vai pelottavin eläin? Miksi kuvaaja saattaisi pitää eläintä sellaisena? Kun otokset on katsottu ja tulkittu, vaihdetaan pareja. Näin luokassa katsotaan jopa 10 videota samanaikaisesti.

B) Katsominen pienryhmässä. Moniin tehtäviin sopii hyvin katsominen muutaman hengen porukalla. Jos esimerkiksi kotiryhmä jakautunut kahteen pariin kuvaamista varten, voidaan videot katsoa taas yhdessä. Katsojien tehtävä on esimerkiksi etsiä videosta kolme faktaa esitellyn eläimen uhanalaisuudesta. Tehtävänä voi olla tuottaa videoista jotain yhteistä: Kootkaa ryhmän kuvaamista eläimistä mahdollisimman pitkä ravintoketju. Tai: Tehkää lista asioista, joita eläimet tekivät ryhmänne videoissa. Kuinka monta löysitte? Nämä kootaan lopuksi koko luokan yhteiseen taulukkoon.

C) Kierretään luokassa. Koulun täppäreille (hyvä suomenkielinen nimitys padille) kuvatut otokset voidaan asettaa esille pulpeteille. Oppilaat kiertävät luokassa katsomassa otoksia ja tekevät omia muistiinpanojaan. Esimerkiksi: Mitä hyvän tarhan ominaisuuksia löysit videoista? Tai: Etsi videoista mahdollisimman monta eläintä eri mantereilta.

D) Katsominen yhdessä videotykillä. Helpoin tapa heijastaa otos seinälle, on asettaa mobiililaitte dokumenttikameran alle. Äänet saa paremmin kuuluviin kytkemällä työpöytäkaukuttimet suoraan kuulokeliitintään. Tämän kaiken pienetkin oppilaat osaavat tehdä itse. Koko ryhmän kanssa katsominen sopii tehtäviin, joissa on hyödyllistä keskustella yhdessä. On kuitenkin hyvä huomata, että se tuottaa yleensä vähemmän aktiivista luokahuonetyöskentelyä ja vie enemmän aikaa. Pienten kanssa voidaan laskea: Kuinka monta eläintä löydämme tästä valokuvasta? Isommat voivat pohtia: Miksi pidämme tätä eläintä söpönä? Miten söpöys vaikuttaa suojeluun?

E) Jakaminen netissä. Videot voidaan myös jakaa luokan kesken pilvipalvelussa, jolloin katselutehtävä voikin olla kotitehtävä: Kerää katsomistasi videoista mahdollisimman monia syitä eläinten uhanalaisuuteen. Tai: Käy kommentoimassa jotain jokaiseen videoblogiin!

Ohjeet: Ismo Kiesiläinen, mediapedagogi